

DOI: 10.7596/taksad.v7i3.1524

Citation: Kurak Açıcı, F., & Konakoğlu, Z. (2018). Kùltürel Mirasın İzlerini Kent Müzelerinde Sürmek: Trabzon Müzeleri. Journal of History Culture and Art Research, 7(3), 668-682. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v7i3.1524>

Kùltürel Mirasın İzlerini Kent Müzelerinde Sürmek: Trabzon Müzeleri

Following the Traces of Cultural Heritage Through City Museums: Trabzon Museums

Funda Kurak Açıcı¹, Zeynep Nilsun Konakoğlu²

Abstract

Cities have existed throughout the history as a combination and conflict of various cultures. The values of citizens are shaped by cultural accumulation that is created from the past to our times. Cultural elements cover a wide scope of fields from science in life to art. The history of the city helps the recognition of the city's architecture, music, tradition, habits and culture and creates the identity of the city. All of these elements that form a city constitute the cultural heritage of the city. The best witnesses of cultural heritage are city museums which present cities as they are. City museums are one of archive sources that contain all the information that may be gathered about a city. Museums are significant structures that transfer the past to the future, witness all the times experienced by cities and symbolize cities. This study was form around who the structure and culture of a city is reflected by museums, which are the strongest protectors of the cultural heritage of a city. This is why this study discusses the province of Trabzon which has hosted several civilizations from the past to the present and protected its cultural heritage, as well as its city museums. Information and documents were collected in relation to the city museums in the province of Trabzon, and city museums were discussed with the method of field surveys. The city of Trabzon has been covered in the scope of the study with the city's museums where it preserves its cultural heritage. The museum contributes to the development and strengthening of the social consciousness as well as the transfer of the city's values, and the values we make us with great care. The purpose of the study is to reveal the extent to which city museums protect the cultural heritage of the city and transfer it to future generations.

Keywords: Cultural heritage, City history, City museum, Trabzon.

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakùltesi İç Mimarlık Bölümü.

² Yüksek lisans öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İç Mimarlık Anabilim Dalı, Trabzon, Türkiye. E-mail: nilsunkonakoglu@hotmail.com

Öz

Tarih boyunca kentler pek çok kültürün birleşimi ve çatışmasıyla var olmuştur. Kentlilerin sahip oldukları değerler geçmişten günümüze gelen kültürel birikimlerle şekillenir. Kültürel öğeler, yaşam içinde bilimden sanata pek çok alanı kapsamaktadır. Kentin tarihi, mimarisi, müziği, gelenek ve göreneği kenti ve kentin kültürünün tanınmasına yardımcı olur ve kentin kimliğini oluşturur. Kenti meydana getiren tüm bu öğeler, kentin kültürel mirasını temsil eder. Kültürel mirasın izlerinin en iyi tanıkları, onları olduğu gibi sunan kent müzeleridir. Kent müzeleri kente dair elde edilebilecek tüm bilgileri içinde barındıran kentin en önemli arşiv kaynaklarından biridir. Müzeler, kent için geçmişi geleceğe aktaran, kentin tüm zamanlarına tanıklık eden ve kenti simgeleyen önemli yapılardır. Bir kentin kültürel mirasının en güçlü koruyucuları olan müzelerin, kentin yapısını ve kültürünü nasıl yansıttığı bu çalışmanın ana kurgusunu oluşturmaktadır. Bu nedenle geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Trabzon kenti, kültürel mirasını koruduğu kent müzeleri ile çalışma kapsamında ele alınmıştır. Kent müzeleri şehrin değerlerinin gelecek kuşaklara aktarılmasının yanı sıra, toplum bilincinin gelişip güçlenmesine de katkıda bulunmaktadır. Trabzon kentindeki tüm müzeler bizi bir çatı altında toplayan; tarihimizi, kültürümüzü, gelenek ve göreneğimizi, kısacası bizi biz yapan değerleri büyük bir titizlikle korumaktadır. Çalışmada, literatür araştırması ile kentin müzeleri ile ilgili bilgiler ve belgeler toplanmış ve yerinde gözlem yoluyla da kent müzeleri irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, Kent tarihi, Kent müzesi, Trabzon.

GİRİŞ

Türkler zaman içerisinde çok geniş bir yayılım göstermiştir. Çeşitli devletler kurmuşlardır ve pek çok medeniyete ev sahipliği yapmışlardır. Bu kadar dağınıklık ve çeşitlilik içinde kentler birbirleri ile etkileşimde bulunmuş ve geçmişten günümüze uzanan kültür birikimini oluşturmuşlardır (Akyüz, 2012: 1). Kültür, birikimler sonucu oluşur ve zamanla kalıcılık kazanır ve paylaşıldıkça farklı bireylerce öğrenilerek gelecek kuşaklara aktarılır. Bu şekilde toplumda yüksek seviyeli ve zengin bir kültür birikimi oluşturulur. Kültür, paylaşılan, öğrenilen veya edinilen bir niteliğe sahiptir (Göçer, 2012: 51). Bir kentin kimliğini oluşturan onun kültür varlığı; kültürüne katkıda bulunan da kentin kimliğidir. Her ikisi arasında çok yakın bir etkileşim vardır. Bu bağlamda, kent kültürünü sadece belediyelerin tiyatro temsilleri, sergileri, kitap fuarları, folklor gösterileri ve benzeri sanat ve kültür etkinlikleri olarak görmek ve yetinmek yanlış ve eksik bir kent kültürü anlayışıdır. Aranması gereken temel ölçüt, kalıcı kültür öğelerinin korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesidir (TÇSV, 1999; Keleş, 2005: 14,15). Bu kapsamda müzeler, kütüphaneler ve arşivler topluma yardımcı olmaktadır. İlk örneklerinden günümüze kadar, insan elinden çıkan her türden bilgiyi bize ulaştıran, belgeleri toplayan, koruyan, düzenleyen ve sunan kurumlar olmuşlardır. Birbirinden bağımsız ama birbirleriyle de “bellek” kurumları olarak yakından ilişkili olan müze, arşiv ve kütüphaneler, yaşantılarla ortaya konmuş, bir amaç doğrultusunda üretilmiş her türden kültür ve sanat ürünlerini toplayan, düzenleyen ve gelecek kuşaklara aktarmada köprü görevi üstlenen kurumlardır (Dedehayır, 2013: 15).

Çalışmada yöntemi, literatür taraması, yerinde gözlem, fotoğraflar ve belgeler kullanılarak müze iç mekanlarının analizlerinden oluşmaktadır. Kent merkezinde yer almakta olan kentin tarihini ve kültürel mirasını yansıtan 8 müze hakkında literatür taraması ile bilgi edinilmiş daha sonra da yerinde ziyaret edilerek müzeler fotoğraflanmıştır. Tüm bilgi ve belgeler ışığında müzelerin mekânsal anlamda analizleri yapılmaktadır. Müzelere ait tüm fotoğraflar kendi arşivimizden kullanılmıştır.

Bu çalışmada, geçmişten günümüze kadar pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Trabzon kenti, kültürel mirası bakımından oldukça zengin olması nedeniyle irdelene kapsama alınmıştır. Kentin değerlerinin en kapsamlı ve doğru bilgilerle anlatıldığı yer olduğu düşünülen, herkesin ulaşabileceği kent merkezinde bulunan kent müzelerinin kentin kültürel yapısını nasıl yansıttığı ve koruduğu irdelenmiştir.

Çalışma kapsamında kent merkezinde yer alan; Kostaki Konağı, Trabzon Kent Müzesi, Trabzonspor M. Şamil Ekinci Müzesi, Trabzon Tarih Müzesi, Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı Kültür Evi, Trabzon Edebiyat Müzesi ve Atatürk Köşkünün Trabzon için ne kadar önemli olduğu ve gelecek kuşaklara aktardıkları kentin kültürel mirasının izleri sürülmüştür.

KÜLTÜREL MİRAS

Kültürel miras, “atalarımızdan bize miras kalan, bireysel ve toplumsal olarak anlam yüklediğimiz için korumayı seçtiğimiz, insan iletişiminin ve davranışının eserleri ve ifadeleri” olarak tanımlanır (Hereduc, 2005; Dönmez ve Yeşilbursa, 2014: 426). Kültürel miras, bir ülkenin yaşam tarzını ve o ülkenin halkının yaratıcı gücünü yansıtır. Kültürlerin eşsiz, sanatsal ve bilimsel başarıları insanlığın ortak mirasının bir parçası olarak kabul edilir ve kültürel birikime katkıda bulunur (Avcı ve Memişoğlu, 2016: 106). Sanattan bilime kadar birçok alanı kapsayan kültür mirasımız kendi içinde somut ve somut olmayan kültürel miras olmak üzere ikiye ayrılır. Somut kültürel miras kendi içinde de taşınmaz ve taşınır kültürel miras olmak üzere ikiye ayrılır.

KÜLTÜREL MİRAS			
SOMUT KÜLTÜREL MİRAS			SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS
Taşınmaz Miras	Kültürel	Taşınır Kültürel Miras	Müzik Halk dansları
Mimari Eserler		Resimler	Tiyatro
Anıtlar		Heykeller	Edebiyat
Arkeolojik Sitler		Kütüphane eserleri	Sözlü gelenekler
Tarihi merkezler		Arşivler	Törenler, Şölenler
Bina grupları		Takılar ve süs eşyaları	Gelenekler
Kültürel manzaralar		Eski paralar	Görenekler
Tarihi parklar, bahçeler		Günlük eşyalar	El sanatları geleneği
Kanallar, Köprüler		Müzik Aletleri	Geleneksel oyunlar vb.
Yel değirmenleri vb.		Fotoğraflar vb.	

Tablo 1. Kültürel Mirasın Çeşitleri (Dönmez ve Yeşilbursa, 2014: 427)

Kent kimliği, kent profili ve kent imgesi kavramları kentlerin farklı karakterlerini göstermektedir. Kent kimliğinin biçimlenmesi uzun bir zaman diliminde gerçekleşir. Kentin coğrafi içeriği, kültürel düzeyi, mimarisi, yerel gelenekleri, yaşam biçimi, niteliklerin karışımı olarak kente şekil verir (Suher, 1995; Önem ve Kılınçaslan, 2010: 9). Kültürel değerler, geçmişten günümüze kadar gelmiş bütün tarihi yapıları, arkeolojik sit alanlarını, tarihi mekânların içinde bulundukları peyzajları kapsamaktadır.

“Kültürel peyzajlar, kentsel peyzajları oluşturan mekanları, bunlara bağlı tarihi yapıları, tarihi bahçeleri, arkeolojik sit alanlarını içerdiği gibi bitki örtüsü, ekoloji ve biyolojik çeşitlilik gibi doğal kaynaklar ile geçmişten günümüze süregelen kültür çeşitliliği, gelenek, görenek gibi sosyal olguları da içermektedir. Tüm bu farklı yapı ve fonksiyonlara sahip değerlerin araştırılması, korunması ve günümüz koşullarına uygun

şekilde değerlendirilip planlanması ve sergilenmesi kültürel miras kavramını geliştirmiştir'' (Mosler, 2006; Aşlıoğlu ve Memlük, 2010: 186).

Kentler için değer taşıyan kentin kültürel mirasının yansıtıldığı önemli kaynak olan ve özellikle de bir kenti kent yapan tüm belgelere ulaşmakta önemli kaynak olan kent müzeleri bu bölümde ele alınmaktadır.

MÜZELER

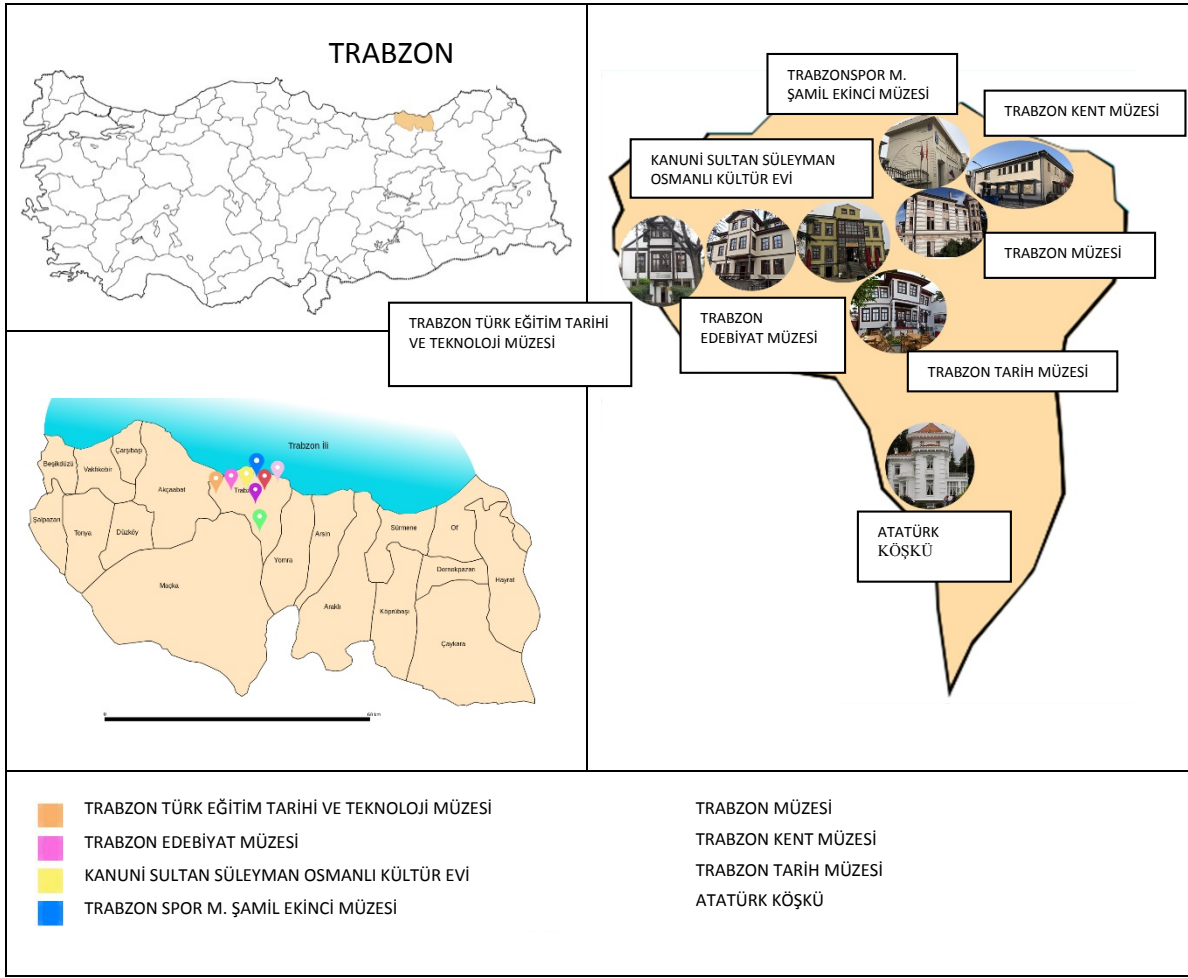
Müzeler, kültürel mirasın korunmasında, gelecek kuşaklara aktarılmasında, onarılmasında ve sergilenmesinde önemli olduğu kadar, eğlence amaçlı da kullanılan kurumlardır (Mercin, 2003: 112). Müzeler kişiyi yaşadığı toplum hakkında bilgilendirirler. Tarihimizi öğrenmek sadece bireysel sorumluluğumuz değildir, aynı zamanda küresel dünyada toplumsal bir varlık olarak kendimizi tanımamız açısından bir vatandaşlık görevidir. Bu bakımdan müzeler sadece geçmiş tarihimizi yansıtmaz aynı zamanda yaşamakta olduğumuz değerleri tanımlamaya ve onları bir anlama koymamızı da sağlar (Mercin, 2006: 153). Bir kurum olarak müzeler, ilk olarak Avrupa'da mevcut koleksiyonların ziyarete açılmasıyla ortaya çıkmıştır. Ambrose ve Paine'in (2006) aktardığına göre müzeler; insanlar için ilham kaynağıdır ve insanların yaşam kalitelerini artırır. İnsanlar için, kimlik geliştirme ve topluluk içine karışmada önemli bir rol oynarlar (Çıldır,2014: 180). Müzeler oldukça geniş bir gruplandırmaya sahiptirler. Bunlar; Koleksiyonlarına Göre Müzeler, Bağlı Oldukları İdari Birime Göre Müzeler, Hizmet Ettikleri Bölgeye Göre Müzeler, Hitap Ettikleri Kitleye Göre Müzeler, Koleksiyonlarını Sergileme Yöntemlerine Göre Müzelerdir (Madran, 1999; Göğebakan, 2013: 69).

KENT MÜZELERİ

Kent müzeleri, kent kimliğini ve kentlilik bilincini geliştirmede ve kentte yaşayan farklı etnik, dinsel, kültürel, toplumsal gruplar arasında karşılıklı anlayış, saygı ve ortak yaşam kültürünü güçlendirmede katkıda bulunur. Bir sivil platform oluşturarak kentlilerin kentteki tarih mirasını korumasında aktif bir rol oynar ve kentin sorunlarına çözüm bulma kapasitesini artırır. Demokratik bir biçimde tartışılıp belirlenmiş kentsel gelişme perspektiflerinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunan kent müzeleri, uzmanlaşmış iletişim, eğitim, koruma ve kültür merkezleri olarak öne çıkmaktadır (Silier,2010: 17). Kent müzeleri bir kentin yaşam serüvenini, tarihsel ve kültürel birikimini bütün insanlarla paylaşan, baktığını gören kuşaklar yetiştirmek için oluşturulan bir eğitim ortamıdır (Dedehayır, 2013: 9). Günümüzde sayıları sürekli artmakta olan kent müzelerinin artış nedenleri arasında küreselleşme ve buna bağlı olarak yerelleşme süreçleri, kentleri tanıtmaya ve daha fazla turist çekme düşüncesi vardır. Bunlarla birlikte yerel yönetimlerin 'prestij' kaygısını da saymak mümkündür (Keskin, 2014: 25). Kent müzeleri kentin sadece geçmişini yansıtmadan yanı sıra geleceğe yönelik projelerde bulunmak, planlama çalışmalarına dahil olmak ya da kentsel planlama ve toplumsal dönüşüm projeleri için gerekli verileri sunuyorum gibi katkıları da vardır (Uralman, 2011: 4).

ÇALIŞMA ALANI

Karadeniz'de konumlanan, mavi ve yeşilin bir arada bulunduğu Trabzon kenti, zengin tarihi boyunca misafir ettiği çeşitli kültürlerin izlerini sergilemektedir. Trabzon bugün, Doğu Karadeniz'deki önemli coğrafik ve stratejik konumu, yoğun olarak kullanılan limanı, üniversitesi ile değişen ve geçmişinden oldukça farklı bir görünüme bürünen fiziksel yapısına rağmen, halen önemli bir ticaret, kültür ve sanat merkezi olma özelliğini korumaktadır (Dursun, 2002: 130).

Şekil 1. Trabzon kentinin siyasal haritası ve müzelerin konumları (Vikipedi, 2018), (Coğrafya Harita, 2018)

Şekil 2’de Trabzon merkezinde yer alan sekiz kent müzesi verilmektedir. Yukarıda haritada gösterilmekte olan sekiz müze de kent merkezinde yer almaktadır. Fakat Trabzon Müzesi, Trabzon Kent Müzesi, Trabzonspor M. Şamil Ekinci Müzesi, Trabzon Tarih Müzesi, Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı Kültür Evi, Trabzon Edebiyat Müzesi, Trabzon Türk Eğitim Tarihi ve Teknoloji Müzesi birbirine daha yakın konumda bulunurken, Atatürk Köşkü onlardan biraz daha ayrı bir konumda yer almaktadır. Genel olarak birbirlerine yakın konumlanmaları yapılan ziyaretleri de daha kolay hale getirmektedir. Böylece hem şehir halkı hem de şehre gelen ziyaretçiler Trabzon’u daha iyi deneyimleme ve şehrin geçmişten günümüze kadar süregelen kültürüne tanık olma imkânı bulmaktadır.

BULGULAR

Trabzon kentinde belirlenen sekiz müzeden Edebiyat Müzesi ve Trabzon Müzesi hariç diğer altı müze için tablo yapılarak müzeler hakkında bilgi verilmektedir. Edebiyat Müzesi henüz ziyaretlere hazır duruma gelmemiştir. Trabzon Müzesi ise üç yıllığına restorasyon çalışması için ziyaretlere kapatılmıştır. Diğer altı müze için yapılan tablolar; müzelerin yerleri, yapılış yılları, müze olarak kullanılmaya başlama yılları, kat adetleri, içerikleri ve hangi müze çeşidine girdikleri hakkında bilgiler içermektedir. Yapılan analizlerde kent müzelerinin kentin kimliğini korumada ve bizlere aktarmakta önemli bir yer taşıdığı vurgulanmaktadır.

Tablo 2. Trabzon Kent Müzesi Analizi

TRABZON KENT MÜZESİ		
		<p>Yer: Trabzon/Ortahisar</p> <p>Müze Olarak Açılış Yılı: 2017</p> <p>Kat Adedi: 3</p> <p>Müze Çeşidi: Hizmet Ettikleri Bölgeye Göre Müzeler</p> <p>Trabzon Kent Müzesi Trabzon'un coğrafyası, kültürü, nüfusu ve pek çok özelliği hakkında bizleri bilgilendirmektedir.</p>
GİRİŞ KATI	 	<p>Trabzon kentinin kronolojik tarihi, yönetim tarihi, coğrafyası, demografisi hakkında bilgiler içeren görseller, tablolar ve heykeller, geçici sergi alanı ve kafeterya bulunmaktadır.</p>
1.KAT	 	<p>Trabzon'un kültürel yapısı, mimari ve kentsel dokusu, eğitim tarihi, spor tarihi, basın-yayın tarihi, sağlık tarihi, kültür-sanat tarihi yer almaktadır.</p>
-1.KAT	 	<p>Trabzon'un geleneksel zanaatlarından; bakırcılık, sepetçilik, sandıkçılık, süpürgecilik, hasır bilezikler, kazaziye sanatı ve telkari işlemeciliğini anlatan panolar ve ürünlerin sergilendiği alanlar, Trabzon kentinin sanayisi ve ticareti yer almaktadır.</p>

Trabzon kent müzesinin üç katının analizi verilmektedir. Trabzon kentinin tarihini, mimarisini, müziğini, gelenek ve göreneğini, kültürünü öğrendiğimiz Trabzon Kent Müzesi bir bakıma kentin kimliğini bize her yönüyle sunmaktadır. Böylelikle hem şehir halkı hem de şehir dışından gelen ziyaretçiler şehre tanık olmaktadır. Kent Müzesinde anlatılan pek çok kültürel özellik müze sayesinde günümüze aktarılmıştır. Bireysel ve toplumsal olarak anlam yüklenen ve korunan eserlerin izlerini kent müzesinde hala

görebilmekteyiz. Bu izlerin hepsi şehrin kültürel kimliğini yansıtmaktadır. Örneğin Trabzon'da gelirini hala kazaziye ve telkariden sağlayan pek çok insan bulunmaktadır.

Tabloda yer alan pek çok özellik şehrin simgesi haline de gelmiş durumdadır. Bu durum kenti özelleştirmiştir. Ayrıca Trabzon Kent Müzesinin şehir merkezinin ortasında konumlanması müzeye yapılan ziyaretleri kolaylaştırmıştır.

Tablo 3. Trabzonspor M. Şamil Ekinci Müzesi Analizi

TRABZONSPOR M. ŞAMİL EKİNCİ MÜZESİ		
		<p>Yer: Trabzon/Ortahisar</p> <p>Müze Olarak Açılış Yılı: 2011</p> <p>Kat Adedi: 2</p> <p>Müze Çeşidi: Hizmet Ettikleri Bölgeye Göre Müzeler</p> <p>Trabzonspor M. Şamil Ekinci Müzesi Trabzon'un İdman Ocağı ile başlayan spor tarihini Trabzonspor'un kuruluşundan günümüze kadar aktarmaktadır.</p>
GİRİŞ KATI		<p>İdman Ocağının başarılarını temsil eden kupalar, madalyalar ve fotoğraflar bulunmaktadır.</p>
1.KAT		<p>Trabzonspor'un başarılarını belgeleyen kupalar, madalyalar, formalar ve fotoğraflar yer almaktadır.</p>

Trabzonspor M. Şamil Ekinci Müzesi iki katının analizi verilmektedir. Trabzon halkının hayatında Trabzonspor çok önemli bir yer almaktadır. Trabzon kentinin merkezinde, Trabzon Kent Müzesine çok yakın konumlanan müze, kentin spor geçmişi hakkında bizleri bilgilendirmektedir. Trabzon kentinin ilk takımı olan İdman Ocağından başlayıp günümüze kadar Trabzonspor'un başarılarını müzede görmekteyiz.

Tablo 4. Trabzon Tarih Müzesi Analizi

TRABZON TARİH MÜZESİ		
		<p>Yer: Trabzon/Ortahisar</p> <p>Müze Olarak Açılış Yılı: 2016</p> <p>Kat Adedi: 2</p> <p>Müze Çeşidi: Koleksiyonlarına Göre Müzeler</p> <p>Müzede Cumhuriyet ve Osmanlı dönemlerine ait fotoğraflar, gazeteler, vesikalar ve pek çok tarihi eser sergilenmektedir.</p>
GİRİŞ KATI		<p>Trabzon kentinin tarihi geçmişi, Atatürk'ün Trabzon kentine yaptığı ziyaretleri anlatan büyük panolar, Trabzon'un eğitimi ve basın tarihi yer almaktadır.</p>
1.KAT		<p>Trabzonspor odası, Kanuni Sultan Süleyman ve Yavuz Sultan Selim hakkında yazılar ve heykeller bulunmaktadır.</p>

Trabzon Tarih Müzesinin iki katının analizi verilmektedir. Trabzon kenti tarihi derinliği kadar büyük bir kültürel zenginliğe de sahiptir. Trabzon kenti tarihte pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır ve bu medeniyetlerle iç içe bulunmuştur. Bu yüzden çok farklı ve çeşitli kültürlerle sahiptir. Trabzon tarih müzesinde Trabzon tarihinin mirasına tanık olmaktadır. Trabzon Ortahisar'da ziyaretçileri ile buluşan müze, metrekare olarak küçük olsa da anlatım olarak çok büyük nitelik taşımaktadır.

Tablo 5. Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı Kültür Evi Analizi

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN OSMANLI KÜLTÜR EVİ		
		<p>Yer: Trabzon/Ortahisar</p> <p>Müze Olarak Açılış Yılı: 2016</p> <p>Kat Adedi: 3</p> <p>Müze Çeşidi: Koleksiyonlarına Göre Müzeler</p> <p>Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı Kültür evi bizi heykeller, bilgi içerikli panolar, tablolar ve varlığı eski tarihlere dayanan objeler ile Türk Tarihi hakkında bilgilendirmektedir.</p>
GİRİŞ KATI		<p>Fatih Sultan Mehmet heykeli, duvar yüzeylerinde padişahlar hakkında bilgiler içeren panolar, takıların satıldığı bir oda yer almaktadır.</p>
1.KAT		<p>Kanuni Sultan Süleyman ve Yavuz Sultan Selim'in heykelleri ve onların dönemlerini anlatan büyük panolar, Osmanlı Döneminde Trabzon Vilayetine bağlı bölgeleri gösteren harita, Atatürk'ü anlatan bir oda yer almaktadır.</p>
2.KAT		<p>Büyük bir divan ve duvarlarda Trabzon'a ait tarihi yerlerin karakalem resimleri ve 2 tane kitaplık bulunmaktadır.</p>

Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı Kültür Evinin üç katının analizi verilmektedir. Müzede Trabzon tarihinin yanı sıra tüm Türk tarihine yer verilmektedir. Tarih geçmişimizi ve değerlerimizi öğrenmemiz için bizlere ışık tutar. Tarih içindeki kültür birikimi nesilden nesile aktararak hayatlarımızda izler bırakır. Bu izler hayatımızın pek çok kısmında siyasi, sosyal, ekonomik, mimari olarak karşılaşırsınız ve yönlenmemize yardımcı olur.

Müze tüm padişahların tarihteki yerini anlatan tabloların yer aldığı büyük bir odaya sahiptir. Ortahisar'da yer alan müze Trabzon Edebiyat Müze'si ile yan yana konumlanmaktadır.

Tablo 6. Türk Eğitim Tarihi ve Teknoloji Müzesi

TÜRK EĞİTİM TARİHİ VE TEKNOLOJİ MÜZESİ		
		<p>Yer: Trabzon/Ortahisar</p> <p>Müze Olarak Açılış Yılı: 2006</p> <p>Kat Adedi: 3</p> <p>Müze Çeşidi: Koleksiyonlarına Göre Müzeler</p> <p>Türk Eğitim Tarihi ve Teknoloji Müzesi bizleri eğitim öğretim ve teknolojinin eğitimdeki yeri hakkında bilgilendirmektedir.</p>
GİRİŞ KATI	 	<p>Eski okul yıllarına ait fotoğraflar, eski kitaplar, ölçü aleti yer almaktadır.</p>
1.KAT	 	<p>Tahtadan bir piyano, derslerde kullanılan araç gereçler, ölçü araçları, Trabzon Lisesinin Santrali, eski bilgisayar, projeksiyon cihazları, eski sıralar, not defterleri, öğretmen ve öğrenci kıyafetleri bulunmaktadır.</p>

Ortahisar ilçesinde bulunan Türk Eğitim Tarihi ve Teknoloji Müzesi'nin iki katının analizi verilmektedir. Bina aslında üç kattan oluşmaktadır. Fakat ikinci kat ziyarete açık değildir. Müze, eğitim ve öğretimde kullanılan araçları ve teknolojinin eğitim sürecinde nasıl yer aldığını bizlere aktarmaktadır. Eski zamanlardan bugüne teknoloji çok fazla gelişmiştir. Kültürel mirasın bir emanet olarak günümüze kadar ulaşmasında teknolojinin çok büyük katkısı bulunmaktadır.

Tablo 7. Atatürk Köşkü Analizi

ATATÜRK KÖŞKÜ		
		<p>Yer: Trabzon/ Soğuksu</p> <p>Yapım Yılı: 1913</p> <p>Müze Olarak Açılış Yılı: 1943</p> <p>Kat Adedi: 4</p> <p>Müze Çeşidi: Bağlı Oldukları İdari Birime Göre Müzeler</p> <p>Ulu Önder Atatürk'ün konakladığı Köşk, Cumhuriyet Dönemi'ne tanıklık etmiştir ve kullanılan eşyalar muhafaza edilerek müzede sergilenmektedir.</p>
GİRİŞ KATI		Misafir kabul salonu, veranda, yemek salonu, vasiyet odası bulunmaktadır.
1.KAT		Yatak odası, çalışma odası, toplantı odası, banyo bulunmaktadır.
2.KAT		Kütüphane yer almaktadır.

Müze olarak ziyaretçilere hizmet veren Atatürk Köşkünün kat analizleri verilmektedir. Köşk dört kattan oluşmaktadır. Fakat bodrum kat ziyarete açık değildir. Diğer müzelere göre daha uzakta doğa ile iç içe konumlanan müze Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün Trabzon'a geldiğinde kalması için tahsis edilmiştir. Atatürk'ün kullandığı bütün eşyalar mobilyalardan yemek takımlarına kadar korunarak günümüze kadar gelmiştir ve ziyaretçilere sunulmaktadır.

TRABZON MÜZESİ

Banker Kostaki Teophylaktos tarafından büyük programlı konut olarak yaptırılan dört katlı konak, milli mücadele yıllarında karargâh binası olarak kullanılmış ve 1924'te Atatürk'ün ziyareti için düzenlenmiştir. Daha sonraki yıllarda okul olarak kullanılan bina 2001 yılından beri müze olarak kullanılmaktadır (Yanıkoglu, 2015: 31). Konağın bodrum katı hariç her katının duvarı ve tavanları kalemşi süslemelerle doludur. Konakta işlemler korunarak günümüze kadar gelmeyi başarmıştır. Koleksiyonlarını sergileme yöntemlerine göre "müzeler grubuna" giren Trabzon Müzesi restorasyon çalışmasında olduğu için incelemesi yapılamamıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Zengin kültürel mirasımızı koruyarak, izlerini geçmişten günümüze getiren Kent Müze'lerinin öneminin anlaşılması hedeflenen çalışmada, Trabzon ilinde bulunan sekiz müzeden altısı için yerinde gözlem ve literatür taraması yöntemleri ile bilgiler edinilerek tablolar oluşturulmuştur. Yapılan çalışmalar sonucunda müzelerin kültürel mirasın korunmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında çok büyük önem taşıdığı vurgulanmaktadır. Şehrin kültürü, tarihi, eğitimi, teknolojisi, coğrafyası, ekonomik gelişimi, siyasal ve sosyal özellikleri, mimarisi ve sanatı şehrin kültürel mirasını oluşturmaktadır. Bu terimlerin hepsi kent ile özleşerek kentin kimliğini oluşturmaktadır. Müzelere yapılan ziyaretlerle katılımcılar görsel ve deneyimsel aktivitelerde bulunmaktadır. Müzelerde ziyaretçilerin yapmış olduğu ziyaretler ve müze içi deneyimler kültürel mirasını anlamasında büyük önem taşımaktadır.

- Müzelere yapılan ziyaretleri artırmak için etkinlikler düzenlenebilir. Özellikle kültürel birikime olan ilgiyi genç yaştakilere kazandırmak için eğlenceli etkinlikler düzenlenip her ay uygulanan faaliyetler haline gelebilir. Böylece küçük yaşta böyle bir alışkanlık kazanıp kültürel geçmişi eğlenerek öğrenme imkânı yakalayabilirler.
- Eğitim kurumlarında müze bilincini kazandırmak adına daha fazla bilgi verilebilir.
- Bir toplumun ortak geçmişini anlatan ve tarih boyunca ki bütün birikimlerini aktaran müzelerin tanıtımı daha fazla yapılabilir.
- Geçmişini bilmeyen, kültürel değerlerinden habersiz bir toplum yerine tarihi, mimarisi, sanatı, bilimi, sporu ve geçmişi gelecek ile bağdaştıran tüm değerlere saygının ve önemin artması gerekmektedir.

Tablo 8. Müzelerin Analizleri

MÜZELER		MÜZELERİN KENTTEKİ ÖNEMİ	KÜLTÜR MİRASI DEĞERİ
Trabzon Kent Müzesi		Trabzon'un geçmişten günümüze kadar bütün değerleri içermektedir.	Siyasal, Sosyal, Mimari, Ekonomik, Coğrafi, Sağlık, Kültür, Sanat
Trabzonspor M. Şamil Ekinci Müzesi		Trabzon'un spor tarihini en başından günümüze kadar olan tüm başarıları ile anlatmaktadır.	Spor/Tarih
Trabzon Tarih Müzesi		Trabzon kentinin Cumhuriyet ve Osmanlı Dönemlerine ait tarih geçmişini içermektedir.	Tarih
Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı Kültür Evi		Türk tarihini heykeller, panolar ve eski dönemlere ait objeler ile tarihi aktarmaktadır.	Tarih
Türk Eğitim Tarihi ve Teknoloji Müzesi		Trabzon'daki eğitim öğretim ve teknolojinin eğitimdeki yeri hakkında bilgilendirmektedir.	Tarih, Teknoloji
Atatürk Köşkü		Atatürk'ün konakladığı Köşk, Cumhuriyet Dönemine tanıklık etmiştir ve kullanılan eşyalar muhafaza edilerek müzede sergilenmektedir.	Tarih

Tablo 8'de Trabzon kentinde bulunan müzeler için genel bir tablo oluşturulmuştur. Her müzenin kentteki önemi ve hangi kültürel miras değerini taşıdığı belirlenmiştir. Her müze kendi içinde kentin farklı bir değeri hakkında bilgiler içermektedir. Müzeler daha çok tarihi değerlerimiz üzerinde yoğunlaşmaktadır ve kültür varlıklarını geniş kitlelere duyurmada etkilidirler.

KAYNAKÇA / REFERENCES

Akyüz, Y. (2012). Türk Eğitim Tarihi. Pegem Akademi, Ankara.

Ambrose, T. & Paine, C. (2006). Museum Basics, Routledge, London.

Aşıloğlu, F. & Memlük, Y. (2010). Frig Vadisi Kültür Mirası Alanlarının Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi, 2(2), 185-197, Ankara.

Avcı, M. & Memişoğlu, H. (2016). Kültürel Miras Eğitime İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri. İlköğretim Online, 15(1), <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ilkonline/article/view/5000087324/0>, Erişim Tarihi: 20.03.2018.

Burçak Madran. (1999). Müze Türleri, Yeniden Müzeciliği Düşünmek. Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Çıldır, Z. (2014). Türkiye’de Bir Eğitim Ortamı Olarak Müzelerin Kullanımına İlişkin Eğitimciler Tarafından Hazırlanan Raporlar. Folklor/edebiyat Dergisi, cilt:20, sayı:79, s.179-188, Kıbrıs.

Coğrafya Harita (2018). Türkiye Haritası, http://cografyaharita.com/haritalarim/4jdilsiz_turkiye_haritasi_sil.png, Erişim Tarihi: 27.06.2018 .

Dedehayır, H. (2013). Kent Tarihi Müzeleri ve Arşivleri. ÇEKÜL Vakfı-Tarihi Kentler Birliği Yayınları, İstanbul.

Dönmez, C. & Yeşilbursa, C. C. (2014). Kültürel Miras Eğitiminin Öğrencilerin Somut Kültürel Mirasa Yönelik Tutumlarına Etkisi. İlköğretim Online, 13(2), <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/2109>, Erişim Tarihi: 15.03.2018.

Dursun P. (2002). Trabzon Kentsel Dokusunda Morfolojik Analiz. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. Türk Dili, 729, 50-57, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/68253>, Erişim Tarihi: 15.03.2018.

Göğebakan, Y. (2013) İnönü Üniversitesi’nin müzeleri-1: Özel Turgut Özal Müzesi. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi, 23, Erzurum.

Hereduc (2005). Heritage in the Classroom: A Practical Manuel for Teachers. <http://schoolweb1.gemeenschapsonderwijs.be:8101/Files/HereducComplete.pdf>, Erişim Tarihi: 20.03.2018.

İstanbul Kent Müzesi Çalıştay Raporu, (2012). https://www.academia.edu/21476827/%C4%B0stanbul_Kent_M%C3%BCzesi_%C3%87a%C4%B1%C5%9Ftay_Raporu, Erişim Tarihi: 20.03.2018, Erişim Tarihi: 17.03.2018.

Keleş, R. (2005). Kent ve Kültür Üzerine, Mülkiye Dergisi, 29(246), 9-18, <http://dergipark.gov.tr/mulkiye/issue/246/968>, Erişim Tarihi: 17.03.2018.

Keskin, N. (2014). Kentlerde Yeni Bellek Mekanları: Kent Müzeleri. Folklor/edebiyat Dergisi, cilt:20, sayı:79, s. 25-39, Kıbrıs.

Mercin, L. (2003). Kültür ve Sanat Değerlerinin Yaşatılmasında Müzelerin Rolü. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C. 2 S. 6, 106-114, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/esosder/issue/view/5000006966>, Erişim Tarihi: 15.05.2010.

Mercin, L. (2006). Müzeler ve Toplum. 151-160, <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/Yrd.-Do%C3%A7.-Dr.-Levent-MERC%C4%B0N-M%C3%9CZELER-VE-TOPLUM.pdf>, Erişim Tarihi: 16.05.2010.

Mosler, S. U. (2006). Kültürel Mirasın Peyzaj İçinde Algılanması ve Kültürel Mirasın Peyzaj Planlaması ve Korunması. Peyzaj Mimarlığı Kongresi, 22-25 Kasım 2007, s. 65-71, Antalya.

nem, A. B. & Kılınçaslan, İ. (2010). Haliç Bölgesinde evre Algılama Ve Kentsel Kimlik. İTÜDERGİSİ/A, 4(1).

Silier, O. (2010). Dünyada ve Türkiye’de Kent Müzeleri. Ege Mimarlık, 74, 16-21, İzmir.

Suher, H. (1995). Kent Kimliğine Etkili Yasa Uygulamaları. Mimari ve Kentsel evrede Kalite Arayışları Sempozyumu, İ.T.., 5-7 Haziran, s.3-12, İstanbul.

Türkiye evre Sorunları Vakfı. (1999). Sürdürülebilir Kalkınmanın Uygulanması, Ankara.

Uralman, H. (2011). Kültür Mirası ve Müzeler ğrenci Konferansı. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul

Vikipedi, (2018). Dosya: Trabzon (tr).svg, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:_Trabzon_\(tr\).svg](https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:_Trabzon_(tr).svg), Erişim Tarihi: 27.06.2018.

Yanıkoğlı, N. (2015). Trabzon Müzesi (Kostaki Köşkü) Kalem İşleri. Yüksek Lisans Tezi, Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Gazi Üniversitesi, Ankara.